

MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLİĞİ GÖÇÜ VE ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİ GELİŞİMİ

Özet:

Bu çalışmada mevsimlik tarım işçiliği göçünün erken çocukluk dönemi içindeki çocukların gelişimine etkisi araştırılmıştır. Aile bireyleri (özellikle anne) ile çocuk arasındaki sağlıklı ilişkiler erken çocukluk dönemindeki çocukların fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimleri üzerinde oldukça önemli etkiye sahiptir. Bu durum göçün erken çocukluk dönemi gelişimi üzerinde potansiyel olarak güçlü bir olumsuz etkisi olduğunu düşündürür.

Araştırma, anket tekniğinin kullanıldığı bir alan araştırmasıdır. Anket çalışması 2021 yılı temmuz ayında Adana ili Karataş ilçesi Kapı, Karagöçer ve Tabaklar mahallelerinde mevsimlik göç ile gelmiş tesadüfi 100 kadın ile gerçekleştirilmiştir.

Anket sonuçları incelendiğinde mevsimlik göç yapan annelerin; öğrenim seviyesinin düşük olduğu, erken evliliklerinin yaygın olduğu, akraba evliliklerinin görüldüğü, erken yaşta ve çok çocuk sahibi olduğu ve iki çocuğunun doğumu arası geçen sürenin az olduğu, kadınların doğum öncesi bakım hizmeti almadığı ve çocukların çevresel risk faktörlerine de yüksek düzeyde maruz kaldığı görülmüştür.

Tarım işçiliği için mevsimlik göç yapan ailelerde erken çocukluk dönemindeki çocukların pozitif duygusal sağlık ve olumlu benlik duygusu da dahil olmak üzere genel zihinsel sağlıklarını destekleyen, ayrıca stresli durumlarla başa çıkma, duygusal uyarılma ile korkuların üstesinden gelme ve hayal kırıklıklarını kabul etme becerilerini destekleyen bakıma ihtiyaç duydukları görülmektedir.

Bölgesel ve ulusal kuruluşlar erken çocukluk döneminin kritik önemini kabul etmeli ve tarım işçiliği için mevsimlik göç yapan ailelere politika ve kaynak temelleri oluşturmalarıdır. Gezici sağlık kabinleri ile doğum öncesi bakım hizmetlerinin yapılması ve gezici okul öncesi hizmetleri ile erken çocukluk dönemindeki çocukların hayatlarına dokunulmalıdır.

Anahtar kelimeler: Mevsimlik göç, Tarım İşçiliği, Anne tutumları, 0-6 yaş, Erken çocukluk dönemi gelişimi

SEASONAL AGRICULTURAL LABOR MIGRATION AND EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT ABSTRACT

Abstract:

In this study, the effect of seasonal agricultural labor migration on the development of children in early childhood was investigated. Healthy relationships between family members (especially the mother) and the child have a significant impact on the physical, emotional and cognitive development of children in early childhood. This suggests that migration has a potentially strong negative impact on early childhood development.

The research is a field study in which the survey technique is used. The survey was carried out with 100 random women who came with seasonal migration in the Kapı, Karagöçer and Tabaklar neighborhoods of Adana province Karataş district in July 2021.

When the survey results are examined, it is seen that the mothers who migrate seasonally; It has been observed that the education level is low, early marriages are common, consanguineous marriages are common, the time between the birth of two children is short, women do not receive prenatal care, and children are exposed to environmental risk factors at a high rate.

Seasonal migration for agricultural labor in families engaged in children's positive emotional health in early childhood period, including their mental health and general sense of positive self, supporting also coping with stressful situations, overcome your fears and frustrations that supports the ability to accept with emotional arousal in need of care are seen.

Regional and national organizations should recognize the critical importance of early childhood and establish policy and resource bases for families migrating for seasonal agricultural labor. The lives of children in early childhood should be touched with mobile health cabins and antenatal care services and mobile preschool services.

Key Words: Seasonal migration, Agricultural Work, Maternal attitudes, 0-6 years old, Early childhood development

1. GİRİŞ

Göç ve hareketlilik fırsatları, özellikle kırsal topluluklarda, insanların yaşamlarını ve geçim kaynaklarını uzun süredir etkilemiştir. Doğaları gereği, göçebe pastoral topluluklar için hareketlilik, geleneksel yaşam tarzlarının merkezinde yer alır; daha geniş anlamda, kırsal kesimdeki insanlar, tarımsal üretimin belirsizliklerine ve mevsimselliğine tepki olarak sıklıkla yer değiştirmiştir (Bülent, Altın, 2018).

Tarım dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük öneme sahip olup %21,1 ile ikinci en yüksek istidam alanıdır (Tanır, 2016). Tarım sektörü makine gücünün yanı sıra insan gücü de gerektirmekte ve nitelik gerektirmeyen çapalama, ayıklama, hasat gibi işlemlerde mevsimlik işçilere ihtiyaç duyulmaktadır. Mevsimlik tarım işçisi, kendisinin ya da başkasının tarım alanında tarımsal üretimin herhangi bir aşamasında çalışan, ücretli/yevmiyeli mevsimlik çalışan kişi olarak tanımlanmaktadır (Artar, 2015). Yeterli maddi geliri olmayan mevsimlik tarım işçileri, ailelerinin geçimini sağlamak için iş bulabilecekleri yerlere göç etmektedir. Ülkemizde, mevsimlik tarım işçilerinin başlıca sorunları; çalışma koşulları, ücret, konut ve beslenme olanaklarının yetersiz olmasıdır (TÜİK, 2014). Mevsimlik tarım işçileri; ulaşım, barınma, iş sağlığı ve güvenliği, eğitim, sosyal güvenlik, sosyal çevre ve sağlık sorunları gibi birçok farklı sorunla karşılaşırken erken çocukluk dönemindeki çocukları risk altındadırlar.

Eğitimciler çocukların gelecekte uyumlu ve başarılı olabilmeleri için en sağlıklı eğitim yollarının geliştirilmesi çabası içindedirler. Her ne kadar kişilik gelişiminin insanın yaşamı boyunca süregeldiğini kabul etsek de, kişilik gelişmesi ve yapılanmasında temelin çocukluk döneminde atıldığı gerçeği geçerliliğini korumaktadır. Sosyal uyum üzerine yapılan çalışmalar, ailenin çocuk üzerindeki ilk etkilerinin son derece önemli olduğunu göstermiştir. Anne-babanın ve ailenin diğer bireylerinin çocukla olan etkileşimi, çocuğun aile içindeki yerini belirlemektedir. Çocuğa yöneltilen davranış ve ona karşı takınılan tavır, ilk yaşantıların örülmesinde büyük önem taşımaktadır.

Yapılan araştırmalara göre 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişmenin %50'sinin 4 yaşına, %30'unun ise 4 yaşından 8 yaşına kadar oluştuğu, 18 yaşına kadar gösterilen okul başarılarının %33'ünün 0-6 yaşına kadar aldıkları eğitime bağlı olduğu görülmüştür (Bacanlı, 2000).

Çocukluk dönemi; özellikle erken çocukluk da denilen 0-6 yaş arasındaki dönem, çocukların çevreleri ile etkileşimlerinden en çok etkilendikleri dönemdir. Çocuk yetiştirmede ve ailenin çocuğa karşı tutumlarını belirlemede, anne-baba tarafından çocuğun gelişim dönemlerinin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesi çok önemlidir.

Anne baba tutumu; anne, baba ve çocuk arasındaki etkileşimin türüne denir. Çocuğa karşı takınılan anne-baba tutumlarını etkileyen birçok faktör vardır, bunlar;

- Anne babanın beklentileri,
- Toplumun değer yargıları,
- Anne ve baba olmaya hazır olma,
- Anne ve babanın kendi çocukluk deneyimleri,
- Anne ve baba arasındaki ilişki,
- Çocukların sayısı vb. dir.

Çocuğun tüm yaşamı boyunca, büyük etkileri olan anne-baba çocuk ilişkisinin temelinde, anne-babaların çocuklarını yetiştirirken benimsedikleri anne-babalık rolleri yatmaktadır. Çocuklar bu temel tutum ve tavırlara karşılık verecek şekilde biçimlenmekte ve anne-babanın tutumları doğrultusunda bir takım davranışlar kazanmaktadır. Davranışlarımızın birçoğunun öğrenme yolu ile kazanıldığı göz önünde bulundurulduğunda anne-babanın tutumlarını çocuğun biçimlenmesinde ki rolü ve önemi daha da açığa çıkmaktadır.

Bebek, çocukluğa doğru geliştikçe yeni beceriler kazanmaya, davranışlarını kendi denetimi altına almaya başlar. Hatalı anne baba tutumu sağlıklı bir gelişimin ve uyumsuzlukların başlıca kaynağı olabilir. Anne-baba, bazen çocuğa çok şey vererek onun kendi gelişimine yön vermesini engeller. Bazen de çok az şey vererek ona gerekli desteği sağlayamaz ve uygunsuz davranış örüntülerinin gelişimine neden olur. Dolayısıyla anne, baba ve ailenin diğer bireylerinin çocukla olan etkileşimi, çocuğun ileride nasıl bir birey olacağını etkilemektedir.

Mevsimlik tarım göçü genellikle daha az dikkat çeken insani veya sosyal bir maliyetle birlikte gelir. Bu maliyetler, göç edenlerin çocuklarını geride bırakmak zorunda kalan genç yetişkinler olduğunda özellikle büyük olabilir. Ebeveynlerin geçici olarak yokluğu, geride kalan küçük çocukların bilişsel ve sosyal gelişimi için önemli sonuçlar doğurabilir. Erken çocukluk gelişimi ve erken çocukluk gelişimi programları üzerine ortaya çıkan literatür, ebeveynlik ve destekleyici ev ortamlarının rolünü vurgulamaktadır (Behrman, Cheng, Todd, 2004; Gertler , Fernald, 2004; Fernald, Neufeld, Barton, Schnaas, Rivera 2005; Paxson, Schady 2006). Ebeveynlerin yokluğunun, ebeveynlik eksikliğinin tartışmasız en uç şekli olduğu düşünüldüğünde, mevsimlik göçün erken çocukluk gelişimi üzerinde potansiyel olarak güçlü bir olumsuz etkisi olduğunu düşündürür.

Bu çalışma mevsimlik göçün erken çocukluk dönemi ile ilişkisini araştırmakta ve tartışmaktadır. Mevsimlik göçün erken çocukluk dönemi gelişimi üzerindeki etkisine odaklanarak literatüre katkıda bulunması bakımından benzersizdir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma; mevsimlik göç yapan kadınların 0-6 yaş çocuklarına yaklaşımlarını, annenin çocukla iletişimi, istedik davranışları kazandırma şekli, çocuğun aile içinde bir birey olarak kabul edilip edilmediği, sevginin ifade şekli, eğitimde kullandığı disiplin yöntemleri gibi hususlarda anne tutumunun nasıl olduğunu belirlemek amacıyla yapılmış bir çalışmadır.

1.2.Kapsam ve Sınırlılıkları:

- ✓ Araştırma, ADANA ili Karataş ilçesi, Kapı, Karagöçer ve Tabaklar köyleri ile sınırlıdır.
- ✓ Bu çalışma sadece 0-6 yaş arası çocuğu olan kadınlara uygulanmıştır.
- ✓ Araştırma denek sayısı 150 kişi ile sınırlandırılmıştır.
- ✓ Bu çalışmanın süresi 112 günü (16 hafta) kapsamaktadır.
- ✓ Araştırmaya katılanların verdikleri cevapların samimi ve doğru olduğu varsayımıyla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, anket tekniğinin kullanıldığı bir alan araştırmasıdır. Katılımlı gözlem, alan taraması, görüşme ve anket teknikleri ile istatistiksel çözümleme teknikleri uygulanmıştır.

2.1.Evren ve Örneklem

Adana ili Karataş ilçesi Kapı, Karagöçer ve Tabaklar köylerinde 2021 yılı temmuz ayının 2. ve 3. haftasında o an bulunan tesadüfi örneklem yoluyla seçilen 100 mevsimlik göç yapan kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma için Karataş ilçesi Kapı, Karagöçer ve Tabaklar köylerinin seçilmesinin sebebi, mevsimlik göçle kurulan çadır kentlerin bu bölgelerde olmasıdır.

2.2.Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacına uygun, örneklerden elde edilecek bilgi ve verileri toplamak üzere 21 sorudan oluşan bir anket geliştirilmiştir. İlgili örnekleme bu anket uygulanmıştır.

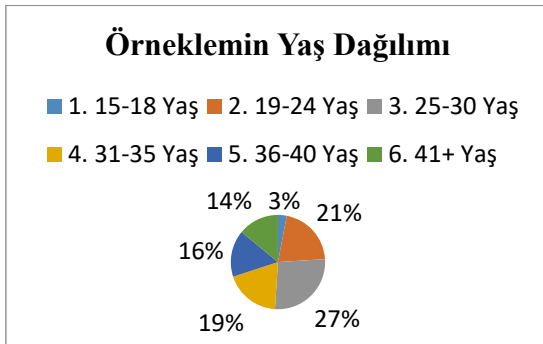
2.3 Veri Toplama Aracının Dağıtılması ve Toplanması:

Anket formlarının dağıtılması işlemi 2021 yılı temmuz ayının 2. ve 3. haftası gerçekleştirilmiştir. Araştırma örneklemini göz önünde bulundurularak 150 anket formu hazırlanmış ve örneklemini oluşturan deneklere araştırmacılar tarafından uygulanmıştır. Anket formlarından 37 tanesi doldurulmamış olup, 13 tanesi yeterli bulunmayarak değerlendirmeye alınmamıştır. Böylece geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için 100 anket formu değerlendirme kapsamına alındı.

2.4 Proje Verilerinin Analizi:

Araştırmada toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 16 istatistiksel paket programından yararlanılmış, elde edilen veriler tablolar ve grafiklerle yorumlanmıştır.

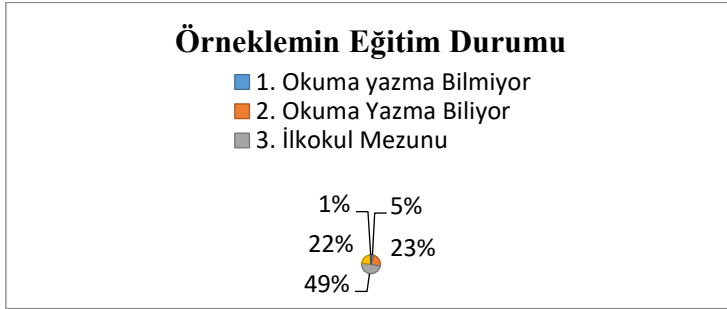
3. BULGULAR

Şekil.1 Örneklemin yaş dağılımı

Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 27'si (%27) 25-30 yaş aralığında, 21'i

(%21) 19-24 yaş aralığında, 19'u (%19) 31-35 yaş aralığında, 16'sı (%16) 36-40 yaş aralığında, 14'ü (%14) 41+ yaş aralığında ve 3'ü (%3) 15-18 Yaş aralığındadır.

Şekil.2 Örneklemin eğitim durumu

Şekil.2'ye göre Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 49'u (%49,0) ilkokul mezunu, 23'ü (%23) bir mezuniyeti yok ama okuma-yazma biliyor, 22'si(%22) ortaokul mezunu, 5'i(%5) okuma-yazma bilmiyor ve 1'i (%1) lise mezunudur.

Tablo1: Mevsimlik göç yapan kadınların evlilik yaşı

YAŞ	N	%
16 VE ÖNCESİ	21	21
17 VE 18	64	64
19 VE 24	15	15
TOPLAM	100	100

Ankete katılan mevsimlik göç yapan 100 kadından 64'ü (%64) 17-18 yaş aralığında, 21'i (%21) 16 ve öncesi yaşında ve 15'i(%15) 19-24 yaş aralığında evlenmişlerdir.

Tablo.2: Örneklemin akraba evliliği durumu

Eşinizle Olan Evliliğinizin Akraba Evliliği Mi?	N	%
EVET	32	32
HAYIR	68	68
TOPLAM	100	100

Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 68'si(%68) akraba evliliği yapmadığını ve 32'si(%32) akraba evliliği yaptığını söylemişlerdir.

Tablo3: Örneklemin ilk doğum yaşları

İLK DOĞUM	N	%
15 VE ÖNCESİ	13	13
15 - 18	71	71
19 - 24	16	16
TOPLAM	100	100

Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 71'i (%71) 15-18 yaş aralığında, 16'sı(%16) 19-24 yaş aralığında ve 13'ü (%13) 15 ve öncesi yaşında ilk doğumlarını yapmışlardır.

Tablo4: Örneklemin çocuk sayıları

Kaç çocuğunuz var	N	%
2	12	12
3	47	47
4	23	23
5	9	9
6 ve üzeri	9	9
TOPLAM	100	100

Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 47'sinin (%47) 3 çocuğu, 23'ünün (%23) 4 çocuğu, 12'sinin (%12) 2 çocuğu, 9'unun (%9) 5 çocuğu ve 9'unun (%9) 6 ve üzeri çocuğu olduğu tespit edilmiştir.

Tablo.5: Örneklemin iki çocuğu doğumu arası geçen süre

İki çocuğunuz doğumu arası ortalama kaç ay	N	%
12-18 ay	40	40
19-24 ay	39	39
25-30 ay	13	13
31-36 ay	3	3.0
37-42 ay	2	2.0
43 ve üzeri	3	3.0
TOPLAM	100	100

Örnekleme çıkan mevsimlik göç yapan 100 kadının 40'ı (%40) iki çocuğunun doğumu arasında 12-18 ay olduğu, 39'u(%39) 19-24 ay olduğu, 13'ü (%13) 25-30 ay olduğu, 3'ü(%3,0) 31-36 ay olduğu, 2'si(%2,0) 37-42 ay olduğu, 3'ü(%3,0) 43 ve üzeri ay olduğu tespit edilmiştir.

Tablo.6: Hamileliğinde göç yapanların sayısı

Hamile iken mevsimlik göç yaptınız mı?	N	%
EVET	88	88
HAYIR	12	12
TOPLAM	100	100

Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan 88'i(%88) hamile iken tarım işçiliğine gitmiş, 12'si(%12) hamile iken tarım işçiliğine gitmemiştir.

Tablo7: Hamileliğinde mevsimlik göç yapan kadınların 0-3 yaş çocuklarını da yanlarında götürme durumları

Hamile iken tarım işçiliğini Gittiğiniz oldu mu?	Mevsimlik göçe 0-3 yaş arası çocuklarınızla birlikte mi gidiyorsunuz?		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	72(%98,6)	16(%59,3)	88
Hayır	1(%1,4)	11(%40,7)	12
Toplam	73	27	100

Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan 72'si(%98,6) tarım işçiliğine giderken 0-3 yaş çocuklarını götürmekte, hamile iken tarım işçiliğine giden kadınlardan 16'sı(59,3) tarım işçiliğine giderken 0-3 yaş çocuklarını götürmemekte, hamile iken tarım işçiliğine gitmeyen kadınlarının 1'i(%1,4)tarım işçiliğine giderken 0-3 yaş

çocuklarını götürmekte, hamile iken tarım işçiliğine gitmeyen kadınlardan 11'i(% 40,7) tarım işçiliğine giderken 0-3 yaş çocuklarını götürmemektedir.

Tablo.8: Hamile iken tarım işçiliğine giden deneklerin 4-6 yaş arası çocuklarını yanlarında götürme durumu

Hamile iken tarım işçiliğine Gittiğiniz oldu mu?	Mevsimlik göçe 4-6 yaş arası çocuklarınızla birlikte mi gidiyorsunuz?		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	70(%98,6)	18(%62,1)	88
Hayır	1(%1,4)	11(%37,9)	12
Toplam	71	29	100

Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan 70'i(%98,6) tarım işçiliğine giderken 4-6 yaş çocuklarını yanlarında götürmekte, 18'i(%62,1) 4-6 yaş çocuklarını yanlarında götürmemektedirler. Hamile iken mevsimlik çalışmaya gitmeyen kadınlardan 1'i (%1,4) tarım işçiliğine giderken 4-6 yaş çocuklarını yanlarında götürmekte, 11'i(%37,9) 4-6 yaş çocuklarını yanlarında götürmemektedir.

Tablo 7 ve Tablo 8 gösteriyor ki tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlar 0-6 yaş çocuklarıyla birlikte mevsimlik göçe katılıyorlar.

Tablo.9: Hamile iken tarım işçiliğine giden kadınların doğum öncesi bakım hizmeti alma durumları

Hamile iken tarım işçiliğine Gittiğiniz oldu mu?	Doğum öncesi bakım hizmeti aldınız mı?		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	32(%91,4)	56(%86,2)	88
Hayır	3(%8,6)	9(%13,8)	12
Toplam	35	65	100

Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan 32'si(%91,4) doğum öncesi bakım hizmeti almış,56'sı(%86,2) doğum öncesi bakım hizmeti almamışlardır. Hamile iken çalışmaya gitmeyen kadınlardan 3'ü(%8,6) doğum öncesi bakım hizmeti aldıkları, 9'u(%13,8) doğum öncesi bakım hizmeti almadıkları tespit edilmiştir.

Tablo.11: Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan Sizin yaşantınızda en doğru olan davranış hangisidir? Sorusuna verdiği cevaplar

	N	%
Çocuğumun İhtiyaçlarıyla ve Çocukla Çok Fazla İlgilenemiyorum Bazen Çocuğum Olduğu Fikrini Çok Yadsıyorum	12	12
Çocuklarımı Denetlerim Katı Kurallarım ve Cezalarım Vardır.	37	37
Çocuğum Kendi Başına Bir İş Yapamaz Sorumlulukları ve Kendi	8	8

Kararları Olamaz İşlerini Onun Yerine Ben Yaparım.		
Çocuğum Her İsteddiğini Yapar Hiç Engellemem.	6	6
Benim İzin Verdiğime Eşim İzin Vermez, Eşimin Uygun Gördüğünü Ben Beğenmem.	6	6
Kurallarımı Çocuklarımla Birlikte Belirlerim Uygun Şekilde Denetler ve Uygulanmasını Sağlarım.	13	13
Çocuğum Hiç Yeterli İş Yapamaz Onu Hiç Beğenmem. Çocuğum Benim Belirlediğim İdeallere Ulaşamıyor.	18	18
Toplam	100	100

Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınlardan 12'si(%12) yaşantılarında en doğru davranışı tanımları istendiğinde çocuğumun ihtiyaçlarıyla ve çocukla çok fazla ilgilenemiyorum bazen çocuğum olduğu fikri çok yadsıyorum dediği, 37'si(%37) çocuklarımı denetlerim, katı kurallarım ve cezalarım vardır dediği, 8'i(8) çocuğum kendi başına bir iş yapamaz sorumlulukları ve kendi kararları olamaz işlerini onun yerine ben yaparım dediği, 6'sı(%6) çocuğum her istediğini yapar hiç engellemem dediği, 6'sı(%6) benim izin verdiğime eşim izin vermez, eşimin uygun gördüğünü ben beğenmem dediği, 13'ü(%13) kurallarımı çocuklarımla birlikte belirlerim uygun şekilde denetler ve uygulanmasını sağlarım dediği, 18'i(%18) çocuğum hiç yeterli iş yapmaz onu hiç beğenmem, çocuğum benim belirlediğim ideallere ulaşamıyor dediği tespit edilmiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Elde edilen bulgular incelendiğinde mevsimlik göç yapan annelerin; öğrenim seviyesinin düşük olduğu, erken evliliklerinin yaygın olduğu, akraba evliliklerinin görüldüğü, erken yaşta ve çok çocuk sahibi olduğu ve iki çocuğunun doğumu arası geçen sürenin az olduğu görülmektedir. Tarım işçisi olarak çalışmak için mevsimlik göç yapan kadınların eğitim durumu düşük ve erken evliliklerin yoğun olduğu gözlenmektedir. Eğitim seviyesi düşük ailelerin çocuklarının da çoğu durumda eğitim seviyelerinin düşük oldukları ve bu ailelerin çocuklarında erken yaşta evliliklerin daha sık yaşandığı literatürden bilinmektedir (Bülent, Altın, 2018). Mevsimlik göç eden kadınların öğrenim düzeylerinin düşük oluşu, kadınların çocuk hastalıkları konusunda yeterince bilgi sahibi olmamalarına yol açıyor olabilir.

Yoksulluğun ve etkilerinin toplumlara hatta tüm ülkelere zarar verdiğine şüphe yok, ancak sosyoekonomik durumun çocukları da doğrudan etkilediğini biliyoruz. Yoksulluk içinde yaşayan çocuklar çok çeşitli risk faktörleriyle karşılaşır. Mevsimlik göç eden kadınların eşleriyle birlikte göç etmelerinin yegane sebebi ekonomik problemlerdir. Çalışmada, doğum öncesinde ve doğum sırasında sağlık hizmetlerinden az faydalandıkları, hamile halde göçe katıldıkları, 0-6 yaş çocukları ile göçe katıldıkları, çocuklarının yaş aralıklarının yakın olduğu ve beslenme yetersizliğinin göçmen kadınların çocukları arasında yaygın olduğu görülmüştür.

Mevsimlik göç yapan ailelerin erken çocukluk dönemindeki çocukları çevresel risk faktörlerine de yüksek düzeyde maruz kalmaktadırlar. Bu sosyoekonomik risk faktörleri arasında yetersiz beslenme, kirlilik, gıda güvensizliği, konut istikrarsızlığı, şiddet ve suç sayılabilir. Bireyin sahip olduğu olumsuz çevre koşulları ya da olumsuz yaşam olayları (kazalar, hastalıklar vb.) gelişimin olumsuz yönde etkilenmesine gelişimde aksaklıklara yol açabilecek faktörler olarak tanımlanabilir (Bertan, Haznedaroğlu, Yurdakök, Güçiz, 2018).

Doğum öncesi bakım hizmetlerinden yararlanamayan mevsimlik göç yapan kadınlar, yüksek riskli gebeliklerin erken tespitinden ve yetersiz beslenilmesi durumunda besin desteği sağlanmasından yararlanamamaktadır. Anne ve çocuk sağlığı açısından hayati önem taşıyan doğum öncesi bakım hizmetlerinden yararlanamayan göç kadını ve dolayısıyla çocuk yüksek risk altındadır.

Tarım işçiliği için mevsimlik göç yapan ailelerde erken çocukluk dönemindeki çocukların pozitif duygusal sağlık ve olumlu benlik duygusu da dahil olmak üzere genel zihinsel sağlıklarını destekleyen, ayrıca stresli durumlarla başa çıkma, duygusal uyarılma ile korkuların üstesinden gelme ve hayal kırıklıklarını kabul etme becerilerini destekleyen bakıma ihtiyaç duydukları görülmektedir. Aşırı korku, çaresizlik, umutsuzluk, ilgisizlik, depresyon ve geri çekilme gibi belirtiler, yetersiz ebeveyn bakımı yaşayan küçük çocuklar arasında gözlenen duygusal zorlukların göstergeleridir. Temel sosyal yeterliliğe sahip olan çocuklar, akranları ve yetişkinlerle olumlu ilişkiler geliştirebilir. Diğer gelişim alanlarıyla (bilişsel, fiziksel, duygusal ve dilsel) iç içe olan sosyal yeterlilik, çocukların başkalarıyla iyi geçinme ve onlara saygı duyma becerilerini de içerebilir. Temel sosyal beceriler, empati, işbirliği ve paylaşma gibi bir dizi olumlu sosyal davranışı içerir ve bunların tümü çocukların ebeveynleri ve çevresel kültür ile ilişkilidir. Aile bireyleri (özellikle anne) ile çocuk arasındaki sağlıklı ilişkiler dil gelişimini de oldukça etkiler. Anne ilgisi ile çocuk daha çok ve düzgün konuşur. Tarım işçiliği için mevsimlik göç yapan kadınlar çocuklarıyla verimli vakitler geçiremedikleri için erken çocukluk dönemindeki çocuklar fiziksel, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından yüksek risk altındadırlar.

5. ÖNERİLER

Tarım işçiliği için yapılan mevsimlik göçlerin erken çocukluk dönemi içindeki çocuklar ve anneleri için derin etkileri vardır. Bölgesel ve ulusal kuruluşlar erken çocukluk döneminin kritik önemini kabul etmeli ve tarım işçiliği için mevsimlik göç yapan ailelere politika ve kaynak temelleri oluşturmalıdır. Gezici sağlık kabinleri ile doğum öncesi bakım hizmetlerinin yapılması ve gezici okul öncesi hizmetleri ile erken çocukluk dönemindeki çocukların hayatlarına dokunulmalıdır.

Sağlıklı gelişen insan nüfusu olmadan kalkınma var olamaz ve gelişen bir insan nüfusu sağlıklı gelişen çocuklar olmadan var olamaz.

6. KAYNAKLAR

Artar M. (2015). Mevsimlik Tarım İşçisi Ailelerin Göç Hareketliliği Araştırması. Ankara: AÜ Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi (ÇOKAUM), AÜ Kalkınma Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AKÇAM).

Bacanlı, H. Gelişim ve Öğrenme, Nobel yay. Ankara, Ekim-2000

- Behrman, JR, Y. Cheng, and PE Todd (2004). 'Evaluating Preschool Programs when Length of Exposure to the Program Varies: a nonparametric approach'. *Review of Economics and Statistics*, 86 (1): 108–132.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Yurdakök, K., & Güçiz, B. D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalı şmaların derlenmesi (2000-2007). *Cocuk Sagligi ve Hastaliklari Dergisi*, 52(1).
- Bülent, N., & Altın, C. (2018). Mevsimlik Göç Ve Yoksulluk İlişkisi: Mevsimlik Tarım İşçileri Örneği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 11(23), 174-192.
- Fernald, LC, LM Neufeld, LR Barton, L. Schnaas, and J. Rivera (2006). 'Parallel Deficits in Linear Growth and Mental Development in Low-Income Mexican Infants in the Second Year of Life'. *Public Health Nutrition*, 9 (2): 178–186.
- Gertler, PJ and LC Fernald (2004). 'The Medium Term Impact of Oportunidades on Child Development in Rural Areas, mimeo. Berkeley: University of California.
- Paxson, C., and N. Schady (2006). 'Cognitive Development Among Young Children in Ecuador: The Roles of Wealth, Health and Parenting'. *Journal of Human Resources*, 42(1): 49–84.
- Tanır F. Tarımda İş Sağlığı ve Güvenliği. 2016. Date: 10.04.2016 Available: <http://safetyhealth.com.tr/occupational-health-and-safety-in-agriculture/>
- Türkiye İstatistik Kurumu. Hane halkı İşgücü İstatistikleri 2014. <https://www.tuik.gov.tr/Kitap.do?metod=KitapDetay&KT_ID=7&KITAP_ID=33>, Son Erişim:10.11.2021